

SOCIAAL GROEN –

Zoektocht naar betaalbaar wonen met groen op je deurmat

Aanleiding

Onderzoeksvraag

Methode

. Vooronderzoek – Na oorlogse woonwijken

. Hypothese

. Wijken analyseren

Kevin Lynch

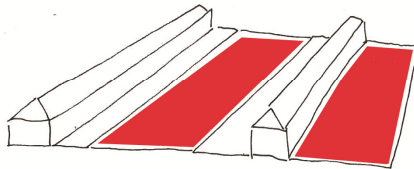
Omsloten tuin

. Hypothese controleren

Referentiestudie – Curaçolaan, Amersfoort

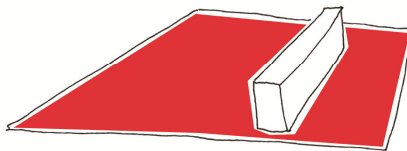
Conclusies

Aanbevelingen + basisprincipes

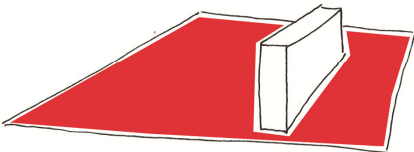
Rijteswoning

Openbaar: 60%
Privé: 40%

Verhouding woonomgeving portiekflats 4 woonlagen

Openbaar: 90%
Privé: 10%

Verhouding woonomgeving galerijflat 8+ woonlagen

Openbaar: 95%
Privé: 5%

Aanleiding vanuit masterplanfase Almere Oosterveld

17.000 woningen, ontwikkelt als landelijk wonen: 5 w/ha

Onbetaalbaar voor overgroot deel van

TOCH GEWENST >> gemengde sociale samenstelling voor
levende stadsbeeld

Daarom onderzoeksveld sociale woningbouw

Sociale woningbouw kenmerkt zich door wonen in hogere
dichtheden

Strokenbouw of hoogbouw: meeste groene rendement

Hoogbouw boven 8 woonlagen:

95 % openbare ruimte

Waar zie je dit verschijnsel: de vroeg naoorlogse
woonwijken

Hoofdvraag

“ Welke aspecten zijn de dragers van de kwaliteit van het wonen in een grootschalige groene woonomgeving? “

Deelvragen

. Wat is de belevingswaarde van gestapelde woningbouw in een grootschalig groene woonomgeving?

. Welke inrichtingsprincipes worden er toegepast in de vroegnaaoorlogse woonwijken? (waar sprake is van gestapelde woningbouw in een grootschalig groene woonomgeving)

. Welke inrichtingsprincipes zijn nastrevenswaardig?

Betaalbaar groen wonen (onderwerp)

1. Kennis vergaren over gedachtegoed naoorlogse wijk
2. Hypothese stellen wat wij verwachten dat de kwaliteit bepaalt. Hypothetische stellingnamen innemen
3. Wijken ontleden; 2 methodes
 - Kevin Lynch
 - Omsloten tuin
4. Hypothetische stelling name van elke wijk controleren en basisprincipes destilleren

CASE STUDY

ONDERZOEKSOPZET

Masterplan

Almere - Oosterwold
(Aanleiding)

Onderzoeksopzet

Methodiek, Afbakening &
Hypothese stelling

Vooronderzoek

Gedachtegoed en
opbouw van de
naoorlogse woonwijk
(literatuurstudie)

Aanvullen hypothese
stelling

Selectie van
referentiegebieden

Bezoeken

Intuïtieve analyse
Kevin Lynch methode

Rationele analyse
Omsloten tuin methode

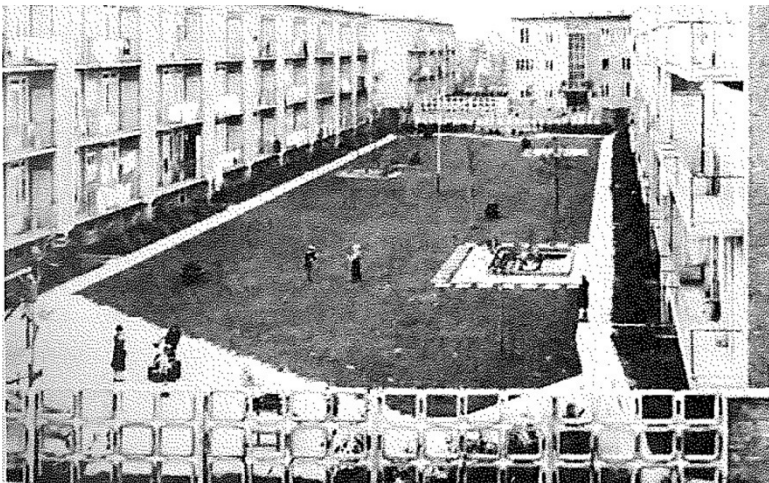
Beoordeling op basis van
hypothese

Vergelijking op basis van
hypothese

Ontwerpmiddelen
destilleren/ aanbevelingen

Deeluitwerking

Fase 1: vertaalslag
Almere

Van gesloten bouwblok met privétuin naar gemeenschappelijke tuin die 'actieve ruimte' is geworden

GEDACHTEGOED NAOORLOGSE WIJKEN

- . Grote woningnood door; oorlogschade, babyboom en groei industrie
- . Uitbreidingsplannen voor nieuwe woonwijken; Ruimtelijke ordening en de volkshuisvestings sterk geconcentreerd
- . Goedkoop en snel bouwen onder invloed van politieke en sociologische overtuigingen
- . Gemeenschapsideaal: Idealistische visie op samenleving. Ruimtelijke vormgeving sterk verbonden met sociale ontwikkeling
- . Veel groen, ruime verkaveling, lichte woningen
- . Iedere individu die gezond kan wonen en die zich optimaal kan ontplooiën

Toegepaste concepten:

Organische woonwijk in open bebouwing

De wijkgedachte

CIAM de Verticale tuinstad

Le corbusier's Radial City als bakermat voor de Verticale Tuinstad

KENMERKEN NAOORLOGSE WIJKEN

- . Grote nadruk op collectiviteit
- . Strikte scheiding van functies
- . Open bouwblok, strokenbouw en stempelbouw
- . Weinig relatie met omliggende landschap, interne structuren; naar binnen gekeerde wijken
- . Ruim opgezette wijken met veel openbaar groen [90%]
- . Niet langer passief kijkgroen, maar de inrichting gericht op behoeftes van stadsbewoners
- . Sober beplantingsbeeld met lange horizontale lijnen en beperkt assortiment
- . Gebruik van inheemse soorten

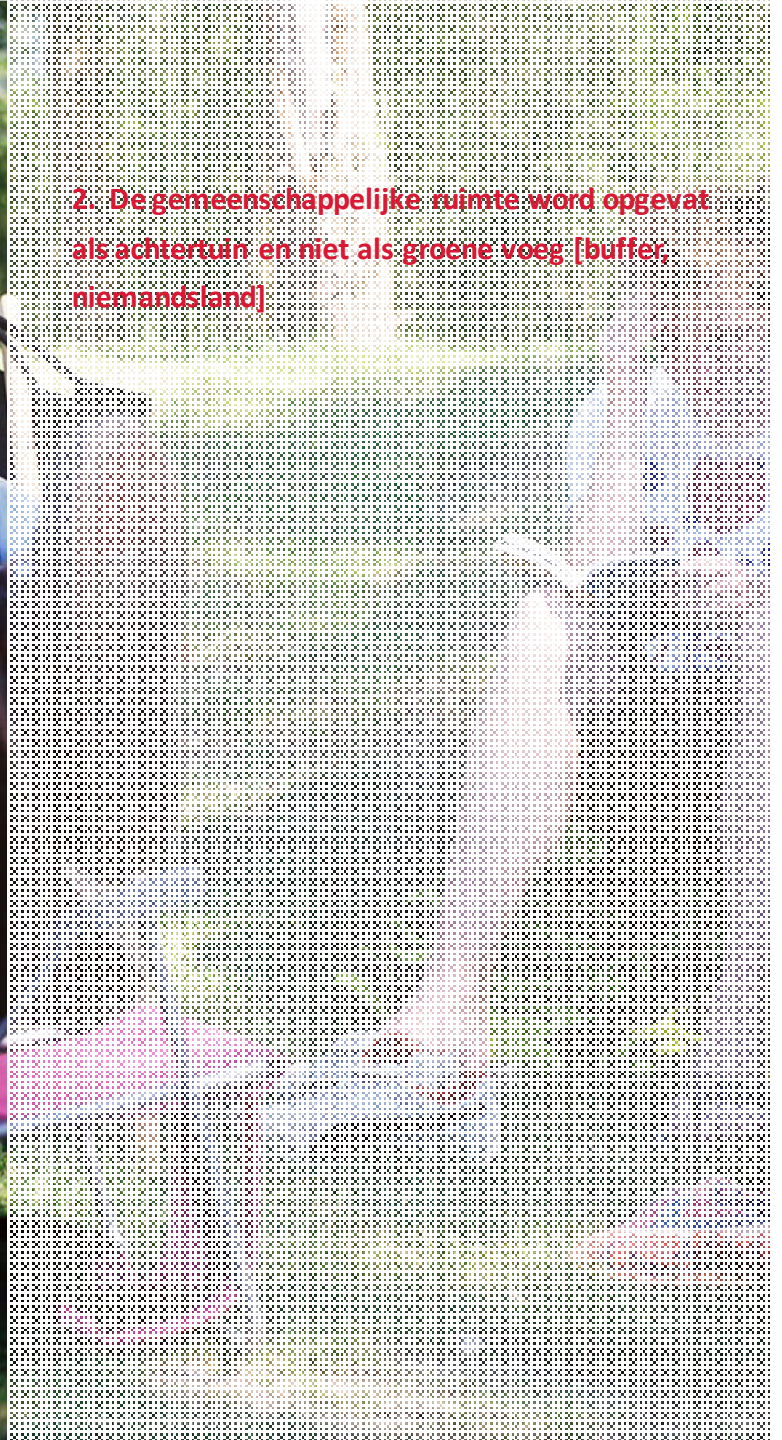

1. Er is sprake van een grootschalige, geschakelde groene onderlegger waarin de woningen zijn geplaatst

2. De gemeenschappelijke ruimte wordt opgevat als achtertuin en niet als groene voeg [buffer, niemandsland]

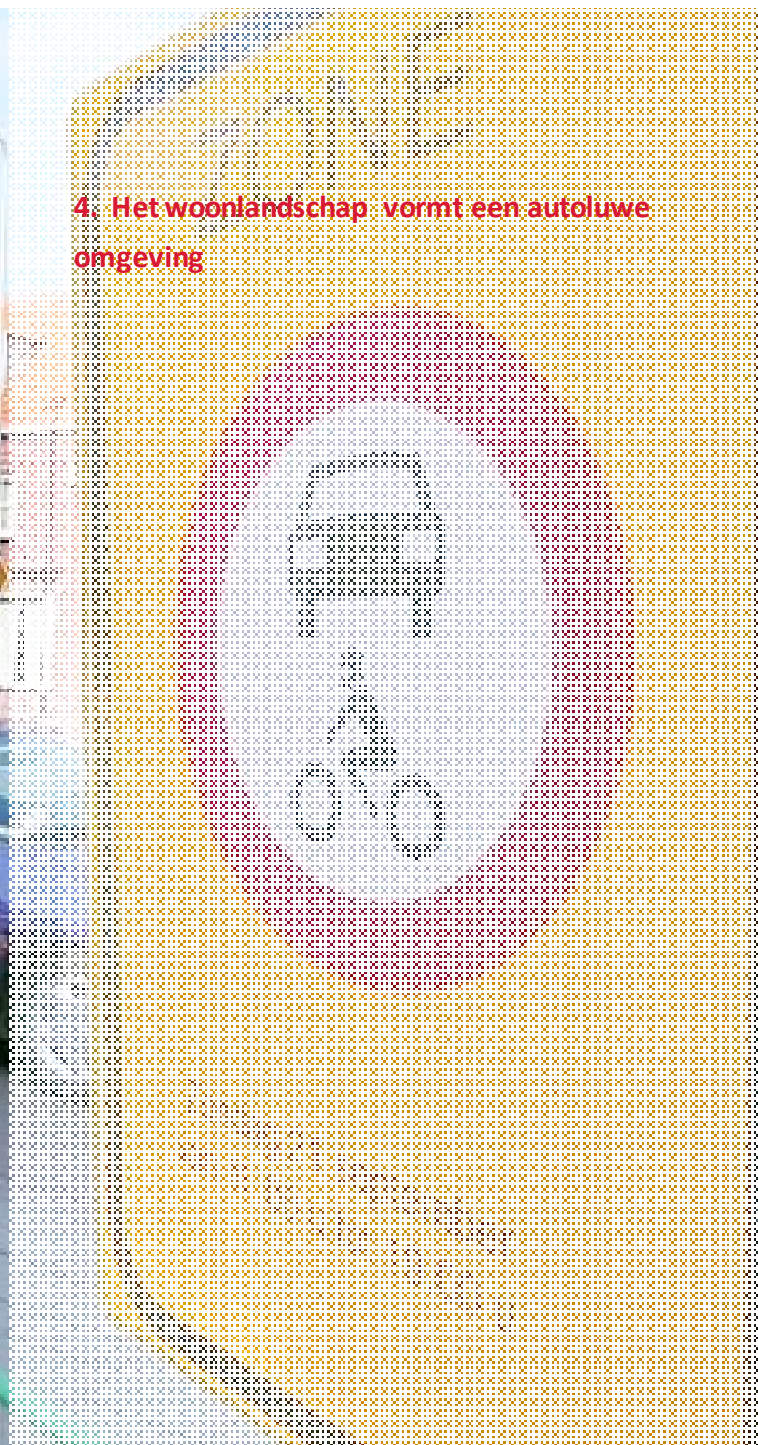

3. De planopzet en inrichting heeft een sterke relatie met het landschap en de morfologische ondergrond

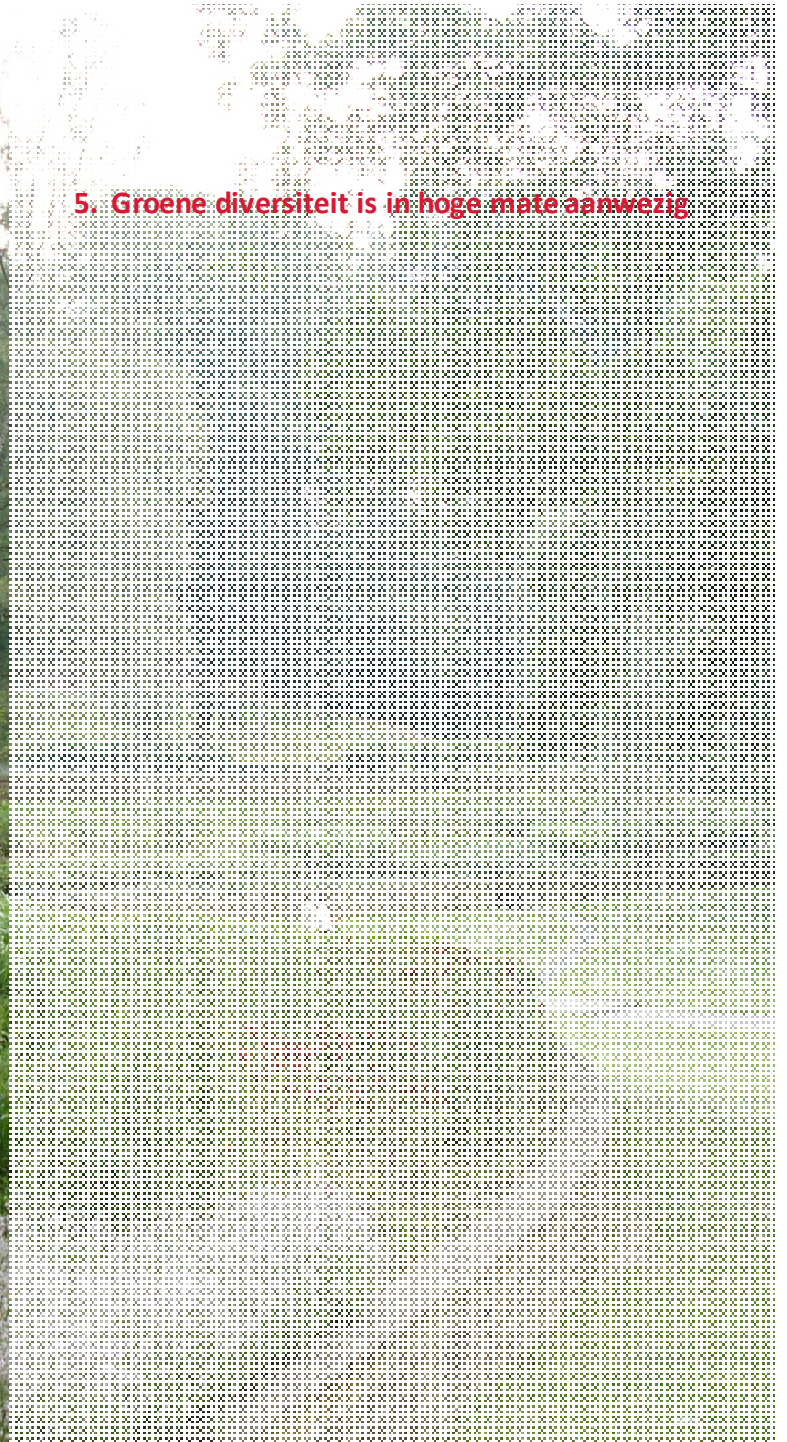

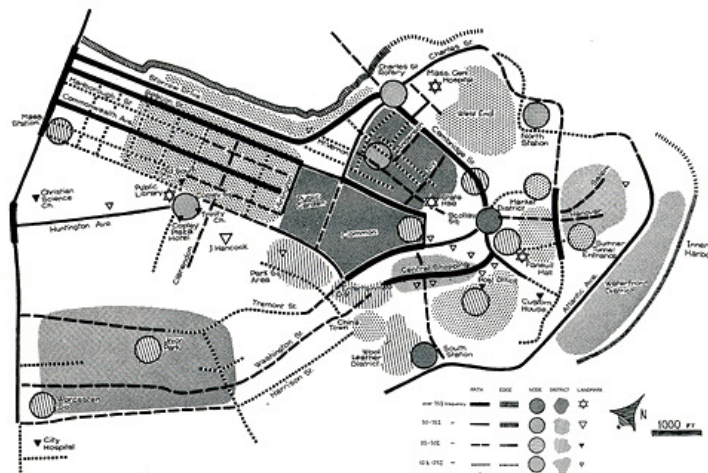
4. Het woonlandschap vormt een autoluwe omgeving

5. Groene diversiteit is in hoge mate aanwezig

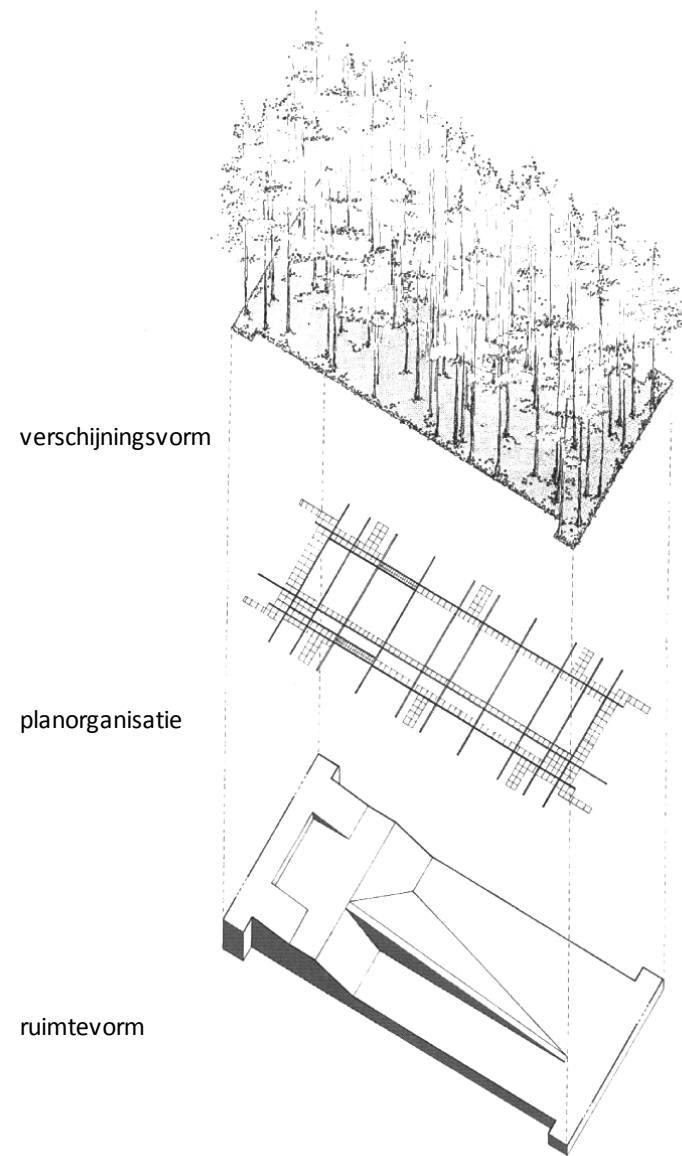

KEVIN LYNCH METHODE

Boek 'The image of the city'

Subjectieve, intuïtieve beeld methode voor het analyseren van de beeldvorming van mensen van een stad

Doel: Ons beeld en belevingwaarde van deze gebieden vastleggen

OMSLOTEN TUIN

Boek van Rob Aben en Saskia de Wit

Rationele, objectieve benaderingswijze

Het plangebied ontleden op 4 verschillende lagen

Context – geomorfologie

Planorganisatie

Ruimteform

Verschijningsvorm

REFERENTIEGEBIEDEN

Selectiecriteria:

- . Gestapelde woningbouw
- . Grootschalige, geschakelde groene omgeving

Wonen in het park: .Ommoord, Rotterdam

.Molenwijk, Amsterdam

Wonen in het bos: .Curacaolaan, Amersfoort

.Molenwijk, Amsterdam

Ommoord, Rotterdam

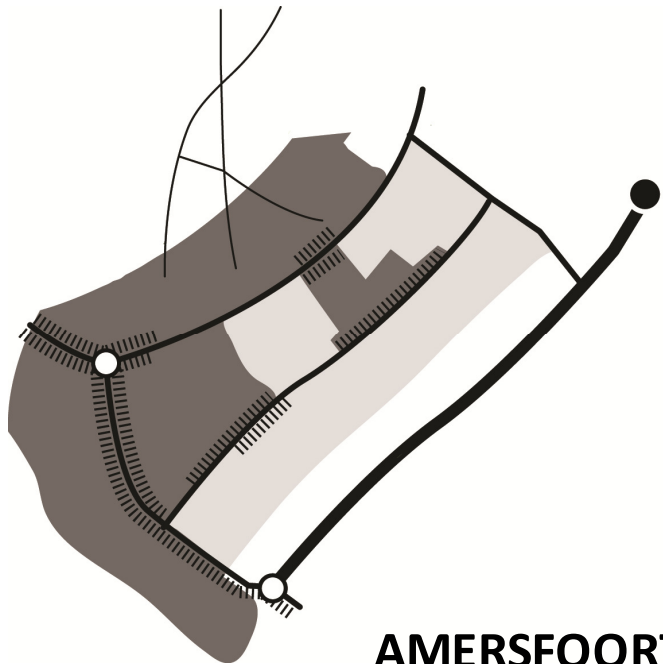
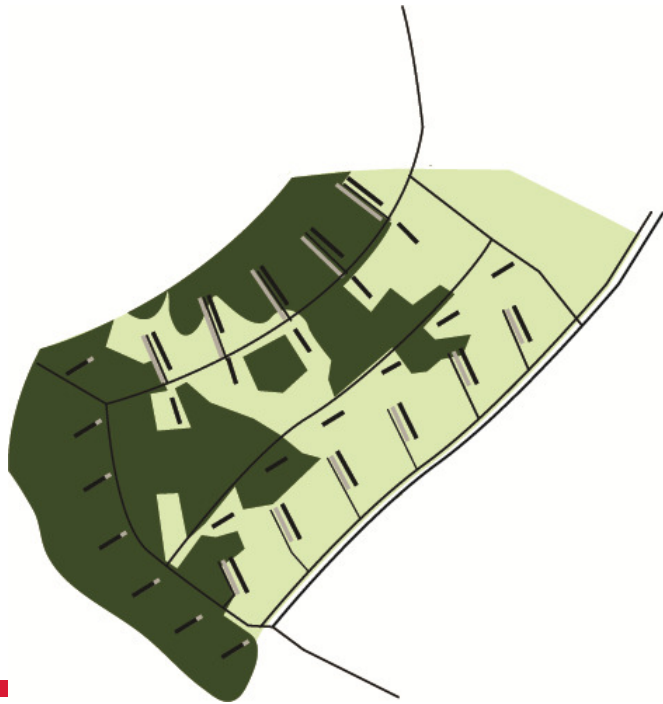
Kerckebosch, Zeist

Curacaolaan, Amersfoort

Molenwijk, Amsterdam

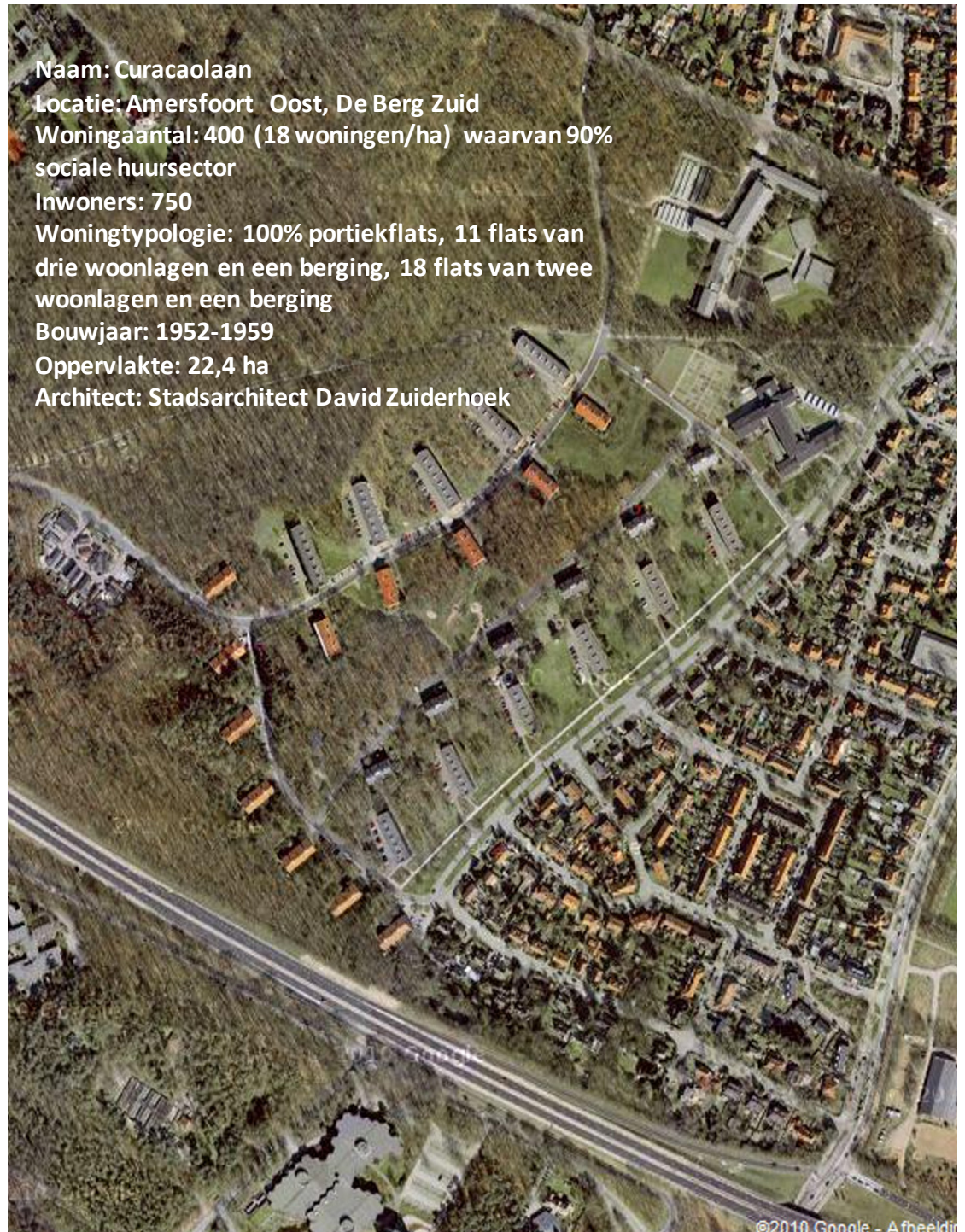

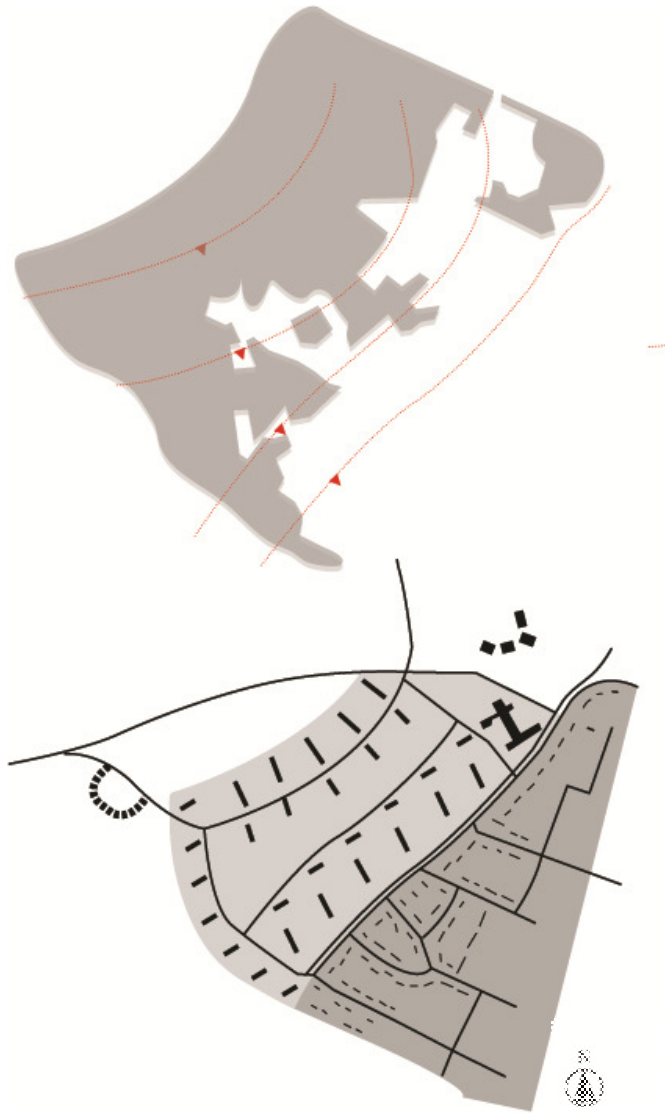
REFERENTIESTUDIE

AMERSFOORT

Naam: Curacaolaan
 Locatie: Amersfoort Oost, De Berg Zuid
 Woningaantal: 400 (18 woningen/ha) waarvan 90% sociale huursector
 Inwoners: 750
 Woningtypologie: 100% portiekflats, 11 flats van drie woonlagen en een berging, 18 flats van twee woonlagen en een berging
 Bouwjaar: 1952-1959
 Oppervlakte: 22,4 ha
 Architect: Stadsarchitect David Zuiderhoek

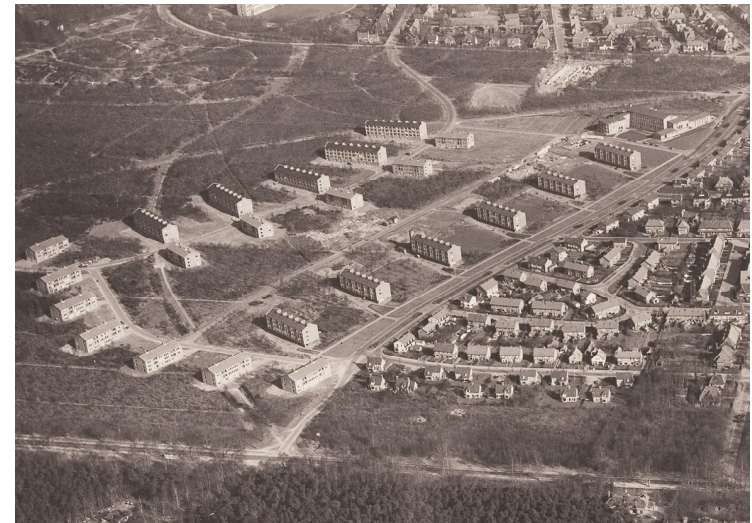
CONTEXT - GEOMORFOLOGIE

Glooiend landschap

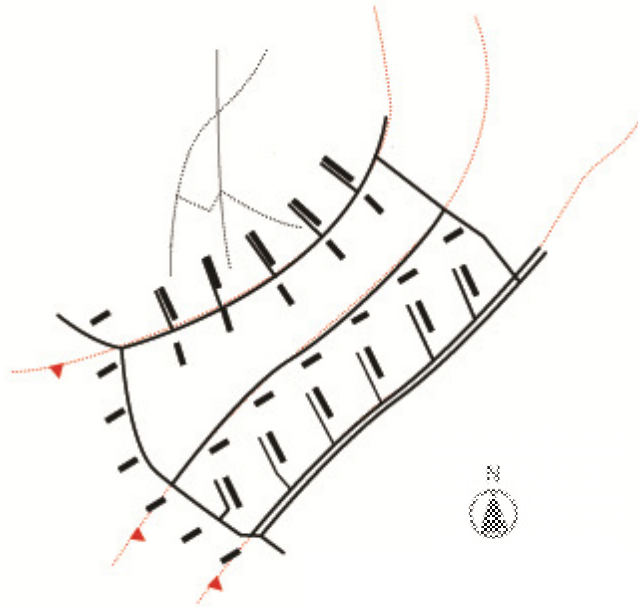
Bosrijke omgeving

Afkadering door wijkontsluitingsweg

Naast gelegen Villawijk

Curacaolaan in ontwikkeling, 1955(bron: archief Eemland)

PLANORGANISATIE

Plaatsing van de bouwvolumes haaks op de hoogtelijnen, synoniem aan elkaar

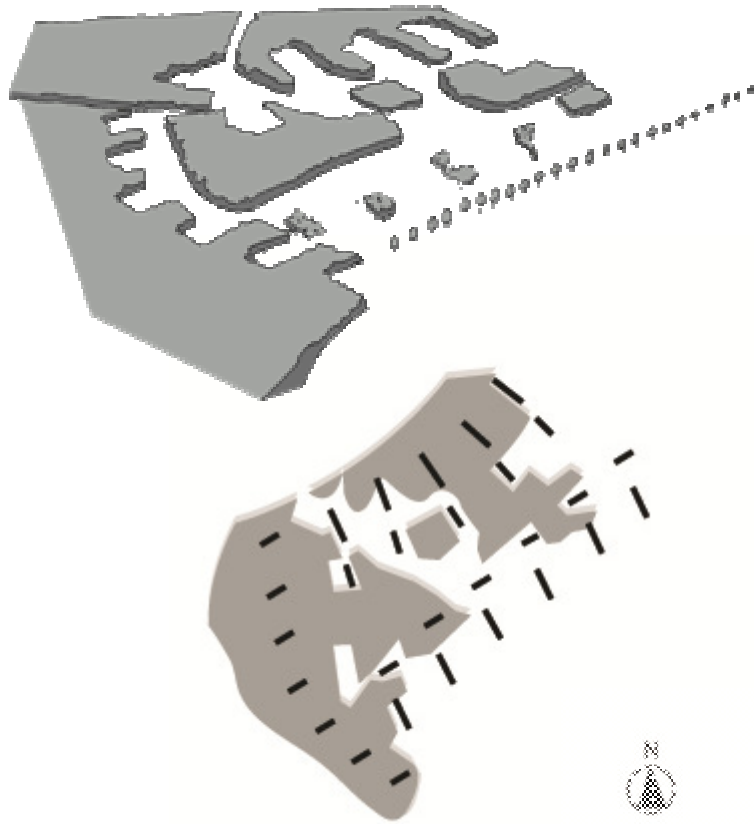
De wijk wordt doorsnede door drie rijwegen

Woonstraten liggen haaks op deze rijwegen

Parkeervelden parallel aan bouwvolumes

De rijwegen volgen de hoogtelijnen

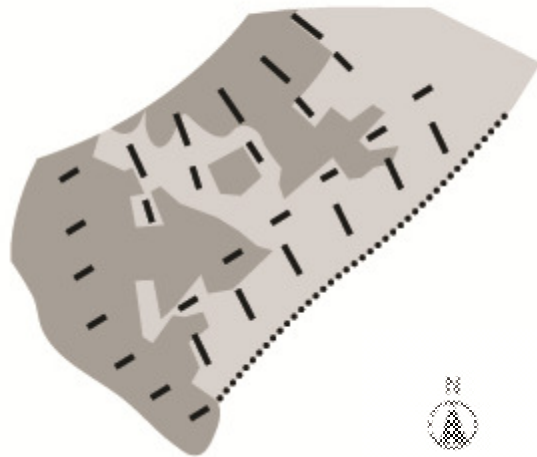
RUIMTEVORM

Semi hoge bouwvolumes en bosstructuur

Gelijkwaardige bouwvolumes

Bouwvolumes vormen ruimtes, beplanting begrenst en verfijnt

VERSCIJNINGSVORM

Detailering in bebouwing

Bewoning van begaande grond

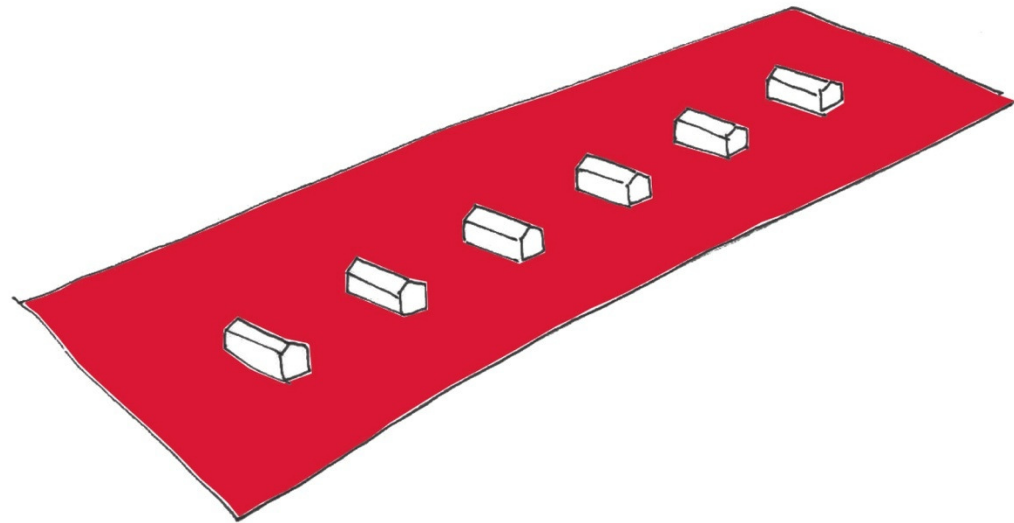
Gemengd bos naald en beuken/eiken, bomenweide, grasvelden en solitaire

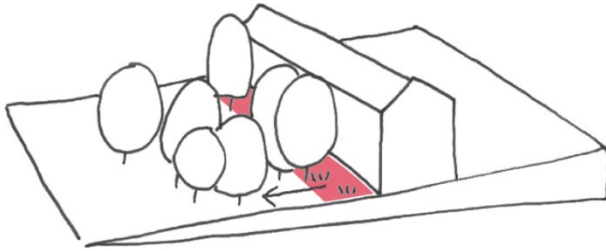

CONCLUSIES AMERSFOORT

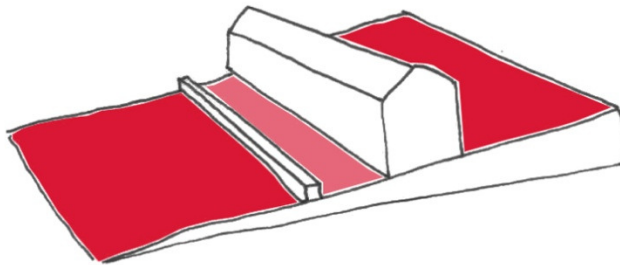
1. Er is sprake van een grootschalige, geschakelde groene onderlegger waarin de woningen zijn geplaatst

- . Ligt in het gebied waar van oudsher bos was
- . Subtiel terug geplant
- . Ruimtes lopen subtiel door de bebouwingsvormen heen. Na elke ruimte volgt er een andere

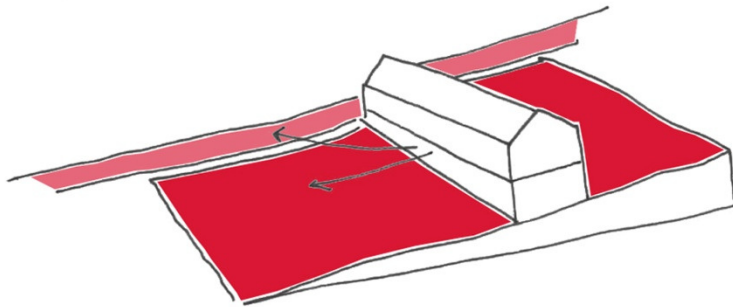

1. Bewoners die bos stapje voor stapje koloniseren

2. Scheiding tussen privé en openbaar

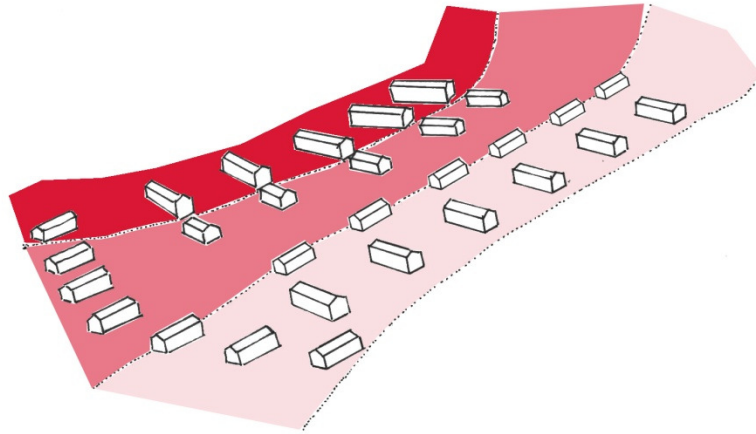
3. Toezicht op twee soorten ruimtes; gebruikte ruimtes [weg] , en ongebruikte [natuur]

CONCLUSIES AMERSFOORT

2. De gemeenschappelijke ruimte word opgevat als achtertuin en niet als groene voeg [buffer, niemandsland]

- . Wisselend beeld en gebruik doordat er een uitwisseling is tussen bewoners en inwoners van Amersfoort
- . Bewoners beschouwen het als echt van hen
- . Bewoners zonder privétuin eigenen zich stukjes toe in het bos
- . Bewoners hebben zicht op de wijk, maar je voelt je niet bekeken.

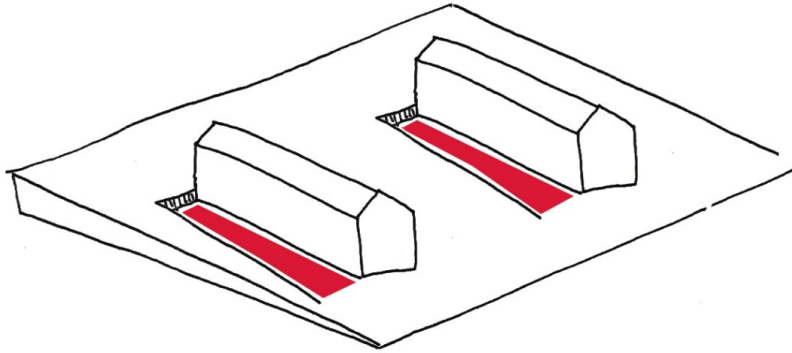

CONCLUSIES AMERSFOORT

3. De planopzet en inrichting heeft een sterke relatie met het landschap en de morfologische ondergrond

- . Ervaring van het glooiende landschap sterk, huizen trapsgewijs in etages geplaatst.
- . Gebiedseigen beplanting nagebootst
- . Oude weg richting Amersfoort [Kapelweg] in ere gehouden en gebruikt als basis van nieuw ontwerp

CONCLUSIES AMERSFOORT

4. Het woonlandschap vormt een autoluwe omgeving

- . In het gebied alleen bestemmingsverkeer
- . Altijd maar één schakel van geparkeerde auto's te zien
- . Deze schakels subtiel weggewerkt tussen groen & hoogteverschil

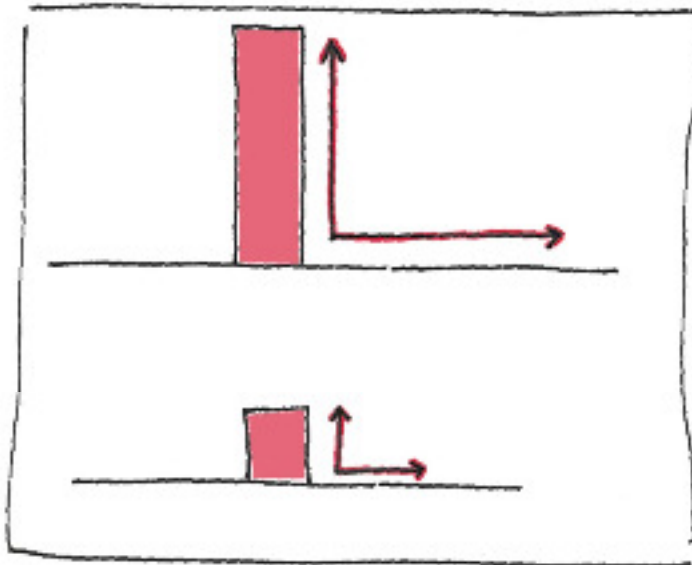
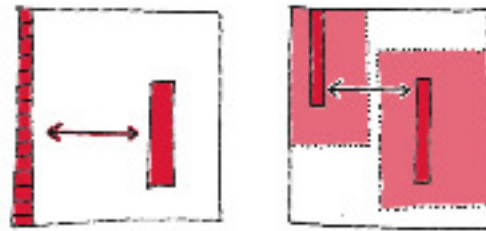
CONCLUSIES AMERSFOORT

5. Groene diversiteit is in hoge mate aanwezig

- . Inheemse beplanting, eikenbeuken bos
- . Richting de villawijk groen meer cultuurlijk
- . Gradatie- open >> dicht
cultuurlijk >> natuurlijk

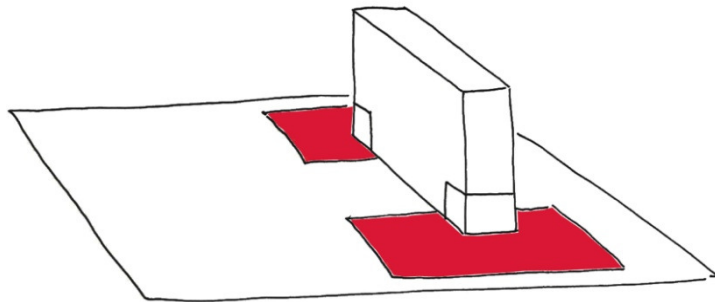
CONCLUSIES

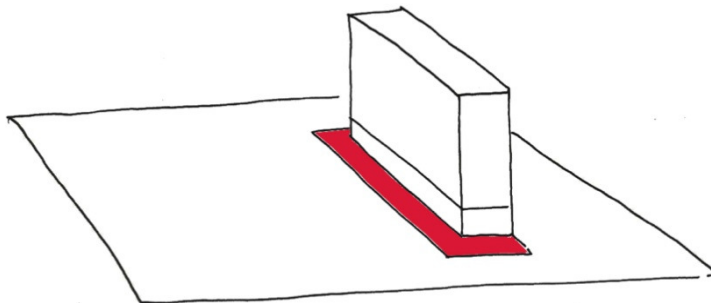
1. Er is sprake van een grootschalige, geschakelde groene onderlegger waarin de woningen zijn geplaatst

1. Zorg voor voldoende ruimte tussen de grenzen van het gebied / wijk en de bebouwing
2. Zorg voor voldoende tussen ruimte tussen bebouwing

3. Zorg voor een goede hoogte – breedte verhouding.
Hoger bouwen heeft nou eenmaal een groter grondoppervlak groen nodig.

Publieke functies in de plint

Wonen op de begane grond | Tegen anonimiteit

Geen passief kijkgroen

Maar gebruiksvriendelijk groen

2. De gemeenschappelijke ruimte word opgevat als achtertuin en niet als groene voeg [buffer, niemandsland]

1. Integreer [publieke] functies in de wijk, met name op de begane grond. Dit kan op de koppen van de flat. Zorgt voor uitwisseling tussen bewoners en stadsbewoners. Zorgt ervoor dat de wijk niet geïsoleerd komt te liggen en voor verschillende groenniveaus en kwaliteiten in de wijk

2. Zorg voor wonen op de begane grond. Zo word de plint geen anonieme wand maar word er een stuk veiligheid en toezicht toegevoegd. Zorgt voor leefbaarheid.

ADVIEZEN

. Ondersteun bewonersinitiatieven om het groen te ontwikkelen en beheren. Het is het waard!

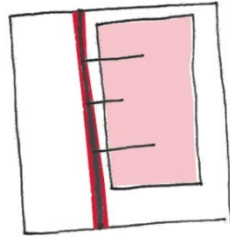
. Pas op voor passief kijkgroen en maak er gebruiksvriendelijk groen van. Groen zonder functie en duidelijke inrichting verloedert, verschaalt en verdwijnt

. Zorg voor een goede balans privé en openbaar. Mensen hebben behoefte aan kleine ruimtes, beslotenheid. Als het niet is, dan word het gecreëerd door de bewoners zelf.

Resultaat: gammaschuttingen en initiatieven die overal opduiken.

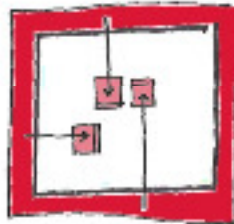
3. De planopzet en inrichting heeft een sterke relatie met het landschap en de morfologische ondergrond

- . Zorg ervoor dat de landschappelijke structuur omgeving, ondergrond door kan lopen. Dit zorgt echt voor een hogere beleving in de wijken identiteit.
- . Laat de mensen kennismaken met de geschiedenis van het gebied, de historie en het karakter. Zorg voor informatie.
- . De oude [en / of landschappelijke] structuren hoeven niet als passieve elementen in de wijk liggen. Geef er een functie aan mee.
- . Zorg ervoor dat het landschap herkenbaar blijft in de wijk, dat het oppervlakte groot genoeg is om verschillende elementen uit de ondergrond te laten terugkeren.

Niet zo

....

Maar zo

4. Het woonlandschap vormt een autoluwe omgeving

- . In het gebied alleen bestemmingsverkeer
- . Doorgaande route langs het gebied

- . Het parkeren integraal oplossen, niet het gemotoriseerde verkeer afsluiten aan de buitenkant van de wijk

Door het door de wijk te geleiden op een goede manier, word de wijk geen geïsoleerd en levenloos fenomeen

5. Groene diversiteit is in hoge mate afwezig

- . Indien mogelijk inheemse beplanting toepassen en sparen
- . Toepassen van gradaties
- . Beheerbaar ontwerp
- . Monotoom beeld van grasvelden voorkomen
- . Gebruikswaarde aan groen toevoegen

